

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԻՆ ԵՎ ՄԻԶԻՆ ԴԱՐԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ՔՈՍՅԱՆ ԱՐԱՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼԵՇԱՇԽԱՐՀԸ Մ.Ձ.Ա. XV ԴԱՐԻ ԽԵՂԱԿԱՆ ՍԵՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՂՋՈՒՐՆԵՐՈՒՄ (աղբյուրների տեսովայուն).....	11
--	----

ՑԱԿԱՆՅԱՆ ՈՈԽՈՒԱՆ

ՄԻԶԻՆԱՍՈՐԵՍԱՆՅԱՆ ՏԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՎ ՆԵՐՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐԻ ՇՈՒՐՋ	19
--	----

ԽՈՐԻԿՅԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ

ԵԳԻՊՏՈՍՆ ԱՔԵՄԵՆՅԱՆ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՍԱՏՐԱՊԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ.....	34
--	----

ՄԵԼԻՔՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐ

ԵՐՐՈՐԴ ԴԱՐՈՒՄ ՀԱՅԱՏԱՆՈՒՄ ԿԱՌԱՎԱՐԱԾ ՍԱՍԱՆՅԱՆ ԱՐՔԱՅԱՀՆՆԵՐԻ ՏԻՏՈՍԻ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ	47
--	----

ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ ԳՈՅՈ

ՈՐՈՇ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆԵՐ ԹԵՄՈՒՐ ԼԵՆԿԻ ԿԱՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԾԱԳՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ	69
---	----

ՆՈՐ ԵՎ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ ԳՈՀԱՐ

Ս. ԳՄԵԼԻՆԻ ճԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԱՅՍՐԿՈՎԿԱՆ ԵՎ ԻՐԱՆԻ ՀՅՈՒՍԽԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆՆԵՐ.....	76
---	----

ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ ԱՐԱՄ

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԵՐԻՆՈՒԺՈՒՄ ԱԼԺԻՐ 1830 թ. ՊԱՏՃԱՌՆԵՐՆ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԸ	88
--	----

ՍՈՅԵԳՈՎ ՄՈՒՐԱԴԳԵԼԴԻ

ԻՆՉՊԵՍ ՀԱՅՏՆՎԵՑԻՆ ՀԱՅԵՐԵՆ ԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 1919 թ. ԹՈՒՐՔՄԵՆԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ ՎՐԱ	98
--	----

ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ ՔՐԻՍՏԻՆԵ

ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՄՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՃԱՆԱՀԱՆ ԽՆԴԻՐԸ 1960-ԱԿԱՆ ԹՁ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ	108
--	-----

ԲԱՅԲՈՒՐԴՅԱՆ ՎԱՀԱՆ

ՔՐԴԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆԵՐՆ ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆՈՒՄ	122
--	-----

ԻՄՐԱՅԵԼՅԱՆ ԱՐՄԵՆ

«ԹՅՈՒՐՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ» ԳՈՐԾՈՆԸ ԻՐԱՆԻ ԵՎ ԱԴՐԲԵՅՋԱՆԻ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ (1991-2016 թթ.)	149
ՄԻՆԱՑԱՆ ՆԵԼԼԻ	
ՆՈՐ ՀԱՄԱՁՅՈՒՐՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ	
ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ	
(ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ)	159
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ԱՂԱՎՆԻ	
ԶԻՆԱՍՏԱՆԻ ՓԱՓՈԽ ՈՒԺԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ	
ԵՎ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ	171

ԱՂԲՅՈՒՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԿՈՉՈՅՑԱՆ ԱՐՄԱՆՈՒՅ

ԻՐԱՆԻ ԷԹՆՈՍՉԱԿՈՒԹՅԱՅԻՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԸ ՆԻՇԱՄԻԻ «ԽՈՍՐՈՎ ԵՎ ՇԻՐԻՆ» ՊՈԵՄՈՒՄ	195
--	-----

ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐ

ԱՍՏԾՈ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԵՐՆ ԸՆՏ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՎԱՅՈՒ «ՈՍԿԵՓՈՐԻԿԻ»	203
---	-----

ԲՈՉՈՅՑԱՆ ԱԶԱՏ

Ս. ԳԻՐՔԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐՈՒՄ	219
--	-----

ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ ՀԱՍՄԻԿ

ՀԱՅԵՐԸ ԲԻԹԼԻՍՈՒՄ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏ ՔՐԴԵՐԵՆ ՁԵՌԱԳԻՐ ՈՒ ՏՊԱԳԻՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ	232
--	-----

ԱԽԵՏԵԱՆ ԿԱՐԻՆԵ

ՂԵՒՈՆԴ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՓԻՐՂԱԼԵՄԵԱՆԸ ԵՒ ԻՐ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՒՔԱԾՈՆ	239
--	-----

СОДЕРЖАНИЕ

ДРЕВНЯЯ И СРЕДНЕВЕКОВАЯ ИСТОРИЯ

КОСЯН АРАМ

- АРМЯНСКОЕ НАГОРЬЕ В ХЕТТСКИХ КЛИНОПИСНЫХ ТЕКСТАХ
XV В. ДО Н.Э. (ОБЗОР ТЕКСТОВ) 11

ЦАКАНЯН РУСЛАН

- НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ВНЕШНЕЙ И ВНУТРЕННЕЙ ПОЛИТИКИ
СРЕДНЕАССИРИЙСКОЙ ДЕРЖАВЫ 19

ХОРИКЯН ОГАННЕС

- ЕГИПЕТ В СИСТЕМЕ САТРАПСКОГО ДЕЛЕНИЯ
АХЕМЕНИДСКОЙ ПЕРСИИ 34

МЕЛИКЯН АРТУР

- О ВОПРОСЕ ТИТУЛА САСАНИДСКИХ ПРИНЦЕВ, ПРАВЯЩИХ
В АРМЕНИИ В III ВЕКЕ 47

МАРГАРЯН ГОР

- О НЕКОТОРЫХ ДЕТАЛЯХ ХРОМОТЫ И ПРОИСХОЖДЕНИЯ
ТАМЕРЛАНА 69

НОВАЯ И НОВЕЙШАЯ ИСТОРИЯ

МХИТАРЯН ГОАР

- ПУТЕШЕСТВИЕ С. ГМЕЛИНА В ВОСТОЧНОЕ ЗАКАВКАЗЬЕ И
СЕВЕРНЫЕ РАЙОНЫ ИРАНА 76

ГАСПАРЯН АРАМ

- ФРАНЦУЗСКОЕ ВТОРЖЕНИЕ В АЛЖИР 1830 Г.: ПРИЧИНЫ И
ПОСЛЕДСТВИЯ 88

СОЕГОВ МУРАДГЕЛДИ

- КАК ПОЯВИЛИСЬ ЗАПИСИ НА АРМЯНСКОМ ЯЗЫКЕ НА ПЕРВЫХ
ТУРКМЕНСКИХ ДЕНЕЖНЫХ КУПЮРАХ 1919 ГОДА 98

МЕЛКОНЯН КРИСТИНЕ

- ВОПРОС ПРИЗНАНИЯ ГЕНОЦИДА АРМЯН
ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ 1960-Х ГГ. 108

БАЙБУРТЯН ВААН

- РАЗВИТИЯ КУРДСКОГО ВОПРОСА В ИСЛАМСКОЙ

РЕСПУБЛИКЕ ИРАН	122
ИСРАЕЛЯН АРМЕН	
ФАКТОР «ТЮРКИЗМА» В ОТНОШЕНИЯХ ИРАНА И АЗЕРБАЙДЖАНА (1991-2016)	149
МИНАСЯН НЕЛЛИ	
ИДЕИ НЕОПАНТЮРКИЗМА В ПОЛИТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЕ ТУРЦИИ (ПРОГРАММНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ ПАРТИЙ)	159
АРУТЮНЯН АГАВНИ	
КИТАЙСКАЯ ПОЛИТИКА МЯГКОЙ СИЛЫ И ОБЩЕСТВЕННАЯ ДИПЛОМАТИЯ	171

ИСТОЧНИКОВЕДЕНИЕ И ФИЛОЛОГИЯ

КОЗМОЯН АРМАНУШ	
ИДЕЯ ИРАНСКОГО ЭТНОКУЛЬТУРНОГО ЕДИНСТВА В ПОЭМЕ «ХОСРОВ И ШИРИН» НИЗАМИ	195
МАТЕВОСЯН АРТУР	
ВИДЫ БОГОПОЗНАНИЯ В «ЗЛАТОЧРЕВЕ» СВ. ГРИГОРА ТАТЕВАЦИ	203
БОЗОЯН АЗАТ	
БИБЛИЯ В ИЗДАТЕЛЬСКИХ ПРОГРАММАХ СВЯТОГО ЭЧМИАДЗИНА	219
СТЕПАНИЯН АСМИК	
АРМЯНЕ В БИТЛИСЕ И АРМЕНОПИСЬМЕННО КУРДСКАЯ РУКОПИСНАЯ И ПЕЧАТНАЯ ЛИТЕРАТУРА	232
АВЕТЯН КАРИНЕ	
АРХИМАНДРИТ ГЕВОНД ПИРГАЛЕМЯН И ЕГО СОБРАНИЕ ПАМЯТНЫХ ЗАПИСЕЙ	239

CONTENTS

HISTORY OF ANCIENT AND MIDDLE AGES

KOSYAN ARAM

- ARMENIAN HIGHLAND IN THE XV CENTURY B.C. CUNEIFORM HITTITE
SOURCES (OVERVIEW OF TEXTS) 11

TSAKANYAN RUSLAN

- ON SOME FOREIGN AND DOMESTIC POLICY ISSUES
OF MIDDLE ASSYRIAN EMPIRE 19

KHORIKYAN HOVHANNES

- EGYPT IN THE SATRATIC DIVISION SYSTEM
OF ACHAEMENID PERSIA 34

MELIQYAN ARTHUR

- ABOUT THE TITLE OF SASANYAN PRINCES RULED
IN ARMENIA IN THE 3RD CENTURY 47

MARGARYAN GOR

- SOME DETAILS ABOUT TIMUR LANG'S LAMENESS AND ORIGIN 69

MODERN AND CONTEMPORARY HISTORY

MKHITARYAN GOHAR

- S. GMELIN'S TRAVEL TO THE EASTERN TRANSCAUCASIA AND
NORTHERN REGIONS OF IRAN 76

GASPARYAN ARAM

- THE FRENCH INVASION OF ALGERIA IN 1830: THE RESULTS
AND THE EFFECTS 88

SOYEGOV MURADGELDI

- WHENCE APPEARED THE RECORDS IN THE ARMENIAN LANGUAGE
IN THE FIRST TURKMEN MONETARY DENOMINATIONS OF 1919 98

MELKONYAN CHRISTINE

- THE ISSUE OF RECOGNITION OF THE ARMENIAN GENOCIDE
IN THE SECOND HALF OF THE 1960S 108

BAYBURDYAN VAHAN

- DEVELOPMENTS OF THE KURDISH QUESTION
IN THE ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN 122

ISRAYELYAN ARMEN

“TURKISM” FACTOR IN IRAN-AZERBAIJAN RELATIONS (1991-2016)	149
MINASYAN NELLİ	
THE NEO PAN-TURKISM IDEAS IN THE POLITICAL SYSTEM OF TURKEY (THE PROGRAM THESES OF PARTIES)	159
HARUTYUNYAN AGHAVNI	
CHINESE POLICY OF SOFT POWER AND PUBLIC DIPLOMACY	171

SOURCE STUDY AND PHILOLOGY

KOZMOYAN ARMANUSH	
THE IDEA OF THE ETHNOCULTURAL UNITY OF IRAN IN THE POEM “KHOSROV AND SHIRIN” BY NIZAMI	195
MATEVOSYAN ARTHUR	
THE TYPES OF THE KNOWLEDGE OF GOD IN “THE GOLDEN BELLY” OF St. GRIGOR TATEVATSY	203
BOZOYAN AZAT	
THE SCRIPTURE IN THE PUBLISHING PLANS OF THE MOTHER SEE HOLY ETCHMIADZIN	219
STEPANYAN HASMIK	
ARMENIANS IN BITLIS AND ARMENIAN KURDISH HANDWRITTEN AND PRINTED LITERATURE	323
AVENTYAN KARINE	
GHEVOND ARCHIMANDRITE PIRGHALEMYAN AND THE MISCELLANIES OF HIS DIARIES	239